

صدور قطعنامه 540 شوراي امنيت در پي حملات عراق به کشتي هاي تجاري

صدور قطعنامه 540 شوراي امنيت در پي حملات عراق به کشتي هاي تجاري در خليج فارس (1362 ش) ...

صدور قطعنامه 540 شوراي امنيت در پي حملات عراق به کشتي هاي تجاري در خليج فارس (1362 ش)

به دنبال حمله نيروي هوايي ارتش بعث عراق به کشتي هاي تجاري در خليج فارس از سال 1360، و نيز مختل کردن امنيت اين منطقه در ادامه آن، قطعنامه شماره 540 شوراي امنيت سازمان ملل در آخر اکتبر 1983 م برابر با نهم آبان 1362 ش صادر شد و حق کشتي راني و بازرگاني آزاد در آب هاي بين المللي رامورد تأکيد قرار داد و از همه کشورها خواست که آن را رعايت کنند. در اين قطعنامه از دو طرف متخاصم خواسته شد که درگيري هاي خود را در خليج فارس پايان داده و به تماميت ارضي کشورهاي ساحلي احترام بگذارند. در اين قطعنامه همچنين از دو طرف خواسته بود که از هر اقدامي که صلح و امنيت بين المللي و همچنين حيات دريايي در منطقه خليج فارس را در معرض مخاطره قرار مي دهد خودداري ورزند. اين قطعنامه در حالي صادر شد که عراق حملات خود را به پايانه و کشتي هاي نفتي ايران شدت بخشیده و بي توجه به منع سازمان ملل، به ناامني منطقه مي افزود. در قطعنامه 540 عناصر مثبتي وجود دارد از جمله: لزوم بررسي واقع بينانه جنگ، عدم اشاره به قطعنامه هاي قبلي شورا، عدم اشاره به آتش بس يا خروج نيروها، اشاره به گزارش هيئت بازرسي، حمله به مناطق مسکوني و تلاش دبیرکل براي رسيدن به راه حلي کامل، عادلانه و شرافتمندانه و قابل قبول براي هر دو طرف. اين، اولين قطعنامه اي بود که به اتفاق آرا به تصويب نرسيد و داراي سه راي ممتنع بود. هرچند اين گمان مي رود که صدور اين قطعنامه، ناشي از گزارش هيئت اعزامي دبیرکل به منطقه باشد، ولي در واقع بيشتري از هر چيز، متأثر از عمليات والفجر 4 بود که اواخر مهرماه آن سال به اجرا درآمد و طی آن هفتصد كيلومتر مربع از منطقه عملياتي به دست نيروهاي اسلام افتاد.

کمي بيشتري شوراي امنيت سازمان ملل در طول 8 سال دفاع مقدس مجموعاً 8 قطعنامه در مورد اين جنگ صادر کرد. اين قطعنامه ها عبارتند از قطعنامه 479 مصوب ششم مهر 1359، قطعنامه 514 مصوب 21 تير 1361، قطعنامه 522 مصوب 12 مهر 1361، قطعنامه 540 مصوب 9 آبان 1362، قطعنامه 552 مصوب 11 خرداد 1363، قطعنامه 582 مصوب 5 اسفند 1364، قطعنامه 588 مصوب 16 مهر 1365 و قطعنامه 598 مصوب 29 تير 1366.

از مجموعه اين 8 قطعنامه، قطعنامه 540، چهارمين مورد آن به شمار مي رود. و اولين قطعنامه اي است بعد از سال ها فرايد ايران اسلامي سخن از «171؛ لزوم بررسي واقع بينانه علل جنگ»؛ به ميان آورده است.

اين قطعنامه با وجود آن که در پي اعزام گروه حقيقت ياب سازمان ملل براي بررسي آثار حملات توپخانه اي عراق به مناطق مسکوني ايران و تهيه گزارش مستند و ارائه آن به شوراي امنيت سازمان ملل صورت گرفت، نکته تازه اي در برنداشت و تکرار قطعنامه هاي پيشين اين شورا بود. علاوه بر اين، قطعنامه 540 بعد از عمليات هاي عمليات محرم؛ در دهم آبان ماه 1361 - - عمليات والفجر مقدماتي که در 18 بهمن 1361 - عمليات والفجر 1؛ در 23 فروردين 1362 - - عمليات والفجر 2 در 29 تير 1362 - - عمليات والفجر 3 در 8 مرداد 1362 - عمليات والفجر 4 که در 28 مهر سال 1362 و متعاقب يك رشته پيروزي هاي جمهوري اسلامي ايران در جبهه هاي جنگ صورت گرفت.

اگرچه اين قطعنامه نيز همچنان در حمايت از صدام بود ولي جمهوري اسلامي در اين مدت آنقدر توسط اين مجامع به اصطلاح بين المللي و امنيتي، مظلوم واقع شده بود که تنها بخاطر برخي تعابير در اين قطعنامه، مانند (لزوم بررسي واقع بينانه علل جنگ) آنهم در قسمت مقدماتي قطعنامه و بدون اختصاص روش اجرائي براي آن؛ تحليل گران را برآن داشت تا بگويند اين مقدار نيز پيشرفت مهم و چرخشي اميدبخش در سلسله حرکات شوراي امنيت است.

و همين را نيز تاريخ ايران مديون ايتارگري هاي مظلومانه رزمندگان و درايت و تدبير امام راحل(ره) است.